

res saa faa Indskrænkninger som muligt. Skulde vi komme til den Erkendelse, at vort Hverd var et andet, saa maatte vor hele Statsorganisme forandres, saa maatte vi leve i Taxter, saa maatte der bestemmes, at Arbeidsmanden skulde have Saameget for sit Arbejde, og at Eiendomsbesidderen skulde have Saameget for sin Eiendom, thi den Gnes begrænsede Frihed maatte stemme lige med den Andens. Naar vi ikke kunne gaae den Vej, naar Ingen endnu har kunnet løse denne Opgave, som maaskee i sig kan indeholde Menneskesamfundets Topmaal af Udykkling, saa kunne vi ikke komme til at løse den, og den løses ikke derved, at vi begynde med at binde en saadan enkelt Sag, der er langt mindre vigtig end mange andre. Vi have altsaa fuldkommen Frihed til at binde Rentefoden, men ere vi opfordrede dertil, det er Spørgsmaalet. En af de ærede Forslagsstillere (La Cour) har begrundet sin hele Betragtning paa en Opfattelse af Staten, Eiendommen og Capitalen; før jeg imidlertid gaaer over til at omtale disse særlige Begreber, skal jeg fremhæve et Punkt, som er omtalt, jeg veed ikke om af ham eller af en anden æret Rigsdagsmand, men som staaer i meget nøie Forbindelse med disse Begreber og med deres Anvendelse paa den foreliggende Sag. Her er blevet sagt omtrent saaledes: Skulde da Penge ikke være det faste Maal, hvorefter Alt vurderes? Men lægger man da ikke Mærke til, at man her indbefatter i det uklare Navn Penge to væsentlig forskellige Begreber, Mynt og Metal. Staten skal svare for, at Mynten indeholder en fast Værdi i Forhold til det, hvortil den engang er fastsat, men for Metalværdien har Staten aldrig stillet og kan den aldrig stille sig som Borg, thi dersom der paa en given Tid bringes Meget tilskede af det Metal, som man bruger til Mynt, saa vil det ikke være muligt at give den samme Pris derfor, som naar der kun kommer lidt deraf tilskede; det ligger jo klart for Haanden, man behøver kun at see sig en lille Smule om i vort eget Land for at komme til den Erkendelse. Jeg spørger de ærede Medlemmer, der have udtalt sig om Penge, om de kalde Frederiksd'orer, Guldpenge, som staaes her i

Landet, for Penge eller ikke. Jeg tør næsten sige, at Ingen af dem vilde vove sig til at nægte, at de kalde dem Penge og betragte dem som saadanne, men de ere det jo aldeles ikke, thi de kjøbes til en i Forhold til Sølv efter Omstændighederne foranderlig Pris, og dog er det den samme Regjering, som har udgivet baade disse Penge og Sølvpengene. Af denne ene Betragtning maa det jo klart og simpelt fremgaae, at man ikke paa den Maade kan sige, at Penge ere en fast Værdi. Der er blevet gjort opmærksom paa, hvorledes denne Værdi har været, men hvad vil det sige? Det vil ganske simpelt sige, at Begrebet Daler, Skilling, de Benævnelser, vi give til en vis Mynt, der er tilveiebragt paa en vis Maade, og som indeholder en vis Metal-mængde, ere forringede i Værdi ligeoverfor andre Gjenstande, Gjenstande, der ere nødvendige til Menneskesamfundets og Livets Ophold, saa at jeg nu maa give flere af disse samme Stillinger for det samme Arbejde, end jeg har givet i en tidligere Tid. Naar man blot vil erindre, hvor ofte dette Forhold har været i vor egen Levetid, saa vil man komme til at see, at en anden Maade at betragte Pengene paa ikke er rigtig og aldeles ikke kan benyttes. — Det er ligeledes en Feil at forblende Penge med Capital. Penge ere et Maal for alle mulige Gjenstandes Værdi, det er et Sammenligningsmaal, som jeg bruger for at lette Omsætningen, men Capitalen er noget ganske Andet. Hvori ligger en af de store Vanstigeligheder, hvori vi nu befinde os? Den ligger netop deri, at man har gjort et uheldigt Forsøg paa at skade formegen Capital i Forhold til de Penge, man havde til at maale Gjenstandenes Værdi med. Hvad er det, der i dette Øieblik frembringer Klagen over, at Eiendomsbesidderne ere i Forlegenhed? Er det ikke det, at de have indbildt sig selv at være i Besiddelse af en Capitalværdi, medens de kun havde dette forbigaaende, uheldigt tilveiebragte Skinmiddel for Capitalen, og hvad er nu Grunden til deres Klagemaal? Det er aldeles ikke nogen anden end den, at denne Sæbeboble, som man havde blåst op, deels af Letfærdighed og deels af Uredelighed, er bristet, saa at deres Indbildning om deres egen Besiddelse er kommen